

Afdeling
Bestuurs- en
managementondersteuning
Zaaknummer
1414528

Telefoon
140182

Gouda
15 juli 2025

Onderwerp
Wensen en bedenkingen - duurzaam AZC

Gevraagd besluit

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad van de gemeente Gouda voor te besluiten:

1. Geen wensen en bedenkingen aan het college kenbaar te maken ten aanzien van het voorgenomen besluit om een Bestuursovereenkomst met het COA aan te gaan voor het omzetten van een tijdelijk AZC naar een duurzaam AZC voor de duur van 25 jaar. Dit onder de voorwaarde dat de in de bijgevoegde brief van het college aan het COA opgenomen kanttekeningen in voldoende mate en naar tevredenheid van de gemeente worden opgenomen in de nieuwe tussen de gemeente en het COA te sluiten bestuursovereenkomst.
2. Na consensus over de bestuursovereenkomst een positief bindend advies af te geven voor het verlenen van een omgevingsvergunning, ten behoeve van het omzetten van het gehele AZC-terrein naar een maatschappelijke bestemming.

SAMENVATTING

“Gouda is een gastvrije stad voor iedereen. We willen het tijdelijke AZC omzetten naar een duurzaam AZC en dit in nauwe samenwerking met de gemeenteraad verder uitwerken.”

Sinds mei 2023 is er een tijdelijk AZC gevestigd aan de Groningenweg 6. Het COA heeft verzocht deze opvanglocatie om te zetten naar een duurzaam AZC voor de duur van 25 jaar.

Het college acht het van belang om verantwoordelijkheid te blijven nemen in het bieden van humanitaire hulp. Eerdere initiatieven, zoals de opvang op de hotelboot, de komst van het tijdelijke AZC en de opvang van Oekraïense Ontheemden in de Blokkerlocatie, benadrukken deze inzet.

Vanaf de opening van het AZC aan de Groningenweg is invulling gegeven aan de ‘Goudse Plus’, een lokaal programma gericht op integratie, activering en taalonderwijs vanaf dag één. Met de verbouwing van het Molenwiekgebouw (gereed uiterlijk 15 september 2025) wordt ook de fysieke Goudse Plus gerealiseerd; 8 units worden ingezet voor het realiseren van kleine leerwerkbedrijven, ateliers en ontmoetingsruimten.

In juni 2025 is een participatietraject gestart met (direct) omwonenden, bedrijven en de klankbordgroep om meer inzicht te krijgen in de ervaringen met het AZC tot op heden. De ervaringen zijn overwegend positief. Er is weinig overlast en het contact met COA en gemeente wordt als constructief ervaren.

De verbouwing van het Molenwiekgebouw voldoet aan de eisen voor duurzame opvang. Bij lage instroom biedt de maatschappelijke bestemming flexibiliteit voor andere doelgroepen. De ruimtelijke onderbouwing voldoet aan de hiervoor geldende vereisten.

Hoewel de vestiging van een (duurzaam) AZC niet past binnen de ontwikkelstrategie van de Goudse Poort, is eerder besloten dat deze locatie geschikt is. De gemeente en het COA blijven inzetten op communicatie, evaluatie en betrokkenheid om draagvlak te behouden.

De kosten voor realisatie en beheer van het AZC worden gedragen door het COA. De gemeente ontvangt vergoeding via het faciliteitenbesluit en het gemeentefonds. Dekking van (incidentele) aanvullende kosten vindt plaats vanuit de reserve vluchtelingenopvang.

Op basis van deze input stelt het college voor om een wensen- en bedenkingenprocedure te starten voor het omzetten van het tijdelijke AZC naar een duurzame opvanglocatie voor de duur van 25 jaar.

1 Nadere uitleg op gevraagd besluit

In het Bestuursakkoord 'Geef Gouda Door' is aangegeven dat het college de komst van een opvanglocatie in Gouda mogelijk wil maken.

Op 6 september 2022 heeft het COA een schriftelijk verzoek ingediend om een AZC voor de opvang van 350 asielzoekers (waarvan 50 AMV)¹ gedurende 5 jaar te mogen vestigen op de Groningenweg 6 te Gouda. Hierop heeft de gemeenteraad op 21 september 2022 haar wensen- en bedenkingen gegeven, welke zijn opgenomen in de Bestuursovereenkomst met het COA. Daarbij is tevens de mogelijkheid van het omzetten naar een duurzame opvanglocatie besproken. Voor het omzetten van het tijdelijke AZC naar een duurzaam AZC is door de gemeenteraad aangegeven dat hiervoor een zorgvuldig participatietraject met omwonenden en betrokkenheid van de raad noodzakelijk is en hiermee uiterlijk in november 2025 op terug te komen.

Vanaf mei 2023 wonen er 208 asielzoekers op het AZC. Als gevolg van de vondst van asbest en leveringsproblemen van stroom heeft het COA aangegeven dat de bouw vertraging heeft opgelopen. Zodra het Molenwiekgebouw verbouwd is – ingebruikname staat gepland voor uiterlijk 15 september 2025 - zal het aantal bewoners opgehoogd worden naar 407, waarvan 35 AMV.

Het COA heeft verzocht deze opvanglocatie om te zetten naar een duurzaam AZC voor de duur van 25 jaar. Dit raadsvoorstel betreft de invulling van het participatietraject inclusief argumenten en kanttekeningen ten aanzien van de vestiging van een duurzaam AZC in Gouda.

2 Argumenten

2.1 Geen bezwaren vanuit direct omwonenden en omgeving

In juni en juli 2025 zijn gesprekken gevoerd met direct aanwonenden, de klankbordgroep met een afvaardiging van omwonenden en bedrijven in de nabije omgeving en is een enquête verspreid onder 189 omwonenden.

- Direct aanwonenden

Op 20 juni 2025 hebben vertegenwoordigers van de gemeente en het COA een werkbezoek gebracht aan een direct aangrenzende ondernemer op het bedrijventerrein, die tevens als aanspreekpunt fungeert voor de omliggende bedrijven. Uit dit gesprek kwam naar voren dat de ervaringen met de opvanglocatie tot op heden overwegend positief zijn.

Er wordt nauwelijks overlast ervaren en het contact met zowel het COA als de gemeente wordt als constructief en laagdrempelig omschreven. Ook het snel en adequaat reageren op meldingen wordt gewaardeerd. Er is daarbij aangegeven geen bezwaar te hebben tegen een eventuele duurzame functie van de opvanglocatie, mits de huidige balans behouden blijft en de overlast niet toeneemt.

- Enquête onder omwonenden

Van de 189 verzonden enquêtes in de omgeving van het AZC, hebben in totaal 11 omwonenden gereageerd (ca. 6% van het aantal verzonden enquêtes). Vanwege deze lage responsgraad zijn de uitkomsten niet representatief voor de gehele groep omwonenden en moet bij de interpretatie rekening worden gehouden met een beperkte validiteit. Toch geven de ontvangen reacties waardevolle signalen over hoe enkele omwonenden de aanwezigheid van het AZC ervaren.

De antwoorden tonen aan dat de ervaringen overwegend neutraal tot positief zijn: er is beperkte overlast en er is sprake van positief contact met bewoners. Wel hebben 2 van de 11 respondenten aangegeven behoefte te hebben aan meer informatievoorziening vanuit de gemeente en aan meer mogelijkheden tot betrokkenheid.

¹ Op 5 maart 2024 heeft de raad ingestemd met een ophoging van 350 naar 407 opvangplekken (waarvan 35 AMV) in verband met de taakstelling volgens de spreidingswet.

Deze inzichten worden – met inachtneming van de beperkte representativiteit – meegenomen in het vervolgtraject. De volledige resultaten van de enquête zijn opgenomen in bijlage 1.

- *Klankbordgroep*

Uit eerdere bijeenkomsten met de klankbordgroep is gebleken dat er op dit moment geen duidelijke behoefte bestaat aan aanvullend overleg. De algemene indruk is dat de situatie rondom het AZC als stabiel en positief wordt ervaren door de omgeving.

Alle leden van de klankbordgroep hebben tevens de enquête ontvangen en zijn daarmee actief in de gelegenheid gesteld om hun ervaringen en eventuele aandachtspunten kenbaar te maken. Eventuele inbreng vanuit de klankbordgroep wordt dan ook geacht in de resultaten van de enquête te zijn meegenomen. Deze uitkomsten geven een aanvullend beeld van de actuele beleving van omwonenden en worden meegenomen in het vervolgtraject.

1.2 Afspraken uit Bestuursovereenkomst voor tijdelijk AZC blijven behouden

De afspraken uit de BO van december 2022 blijven grotendeels ook in de BO voor het duurzame AZC behouden. (Zie kanttekeningen voor de belangrijke uitzonderingen).

1.3 In lijn met het bestuursakkoord ‘Geef Gouda Door’

In het Bestuursakkoord Geef Gouda Door is aangegeven dat het college de komst van een opvanglocatie in Gouda mogelijk wil maken. In lijn met het Bestuursakkoord heeft het college dan ook een positieve grondhouding ten opzichte van permanent vestigen van een AZC in Gouda.

1.4 AZC Molenwiek krijgt ruimtes om integratie te bevorderen

Vanaf het moment van opening van het tijdelijke AZC in mei 2023, wordt conform wens van gemeenteraad invulling gegeven aan de zogenaamde ‘Goudse plus’². Omdat het Molenwiekgebouw nog niet was opgeleverd, is de plus tot op heden alleen terug te vinden in onder andere de Goudse inzet op de meedoenbalie (activatie vanaf dag 1), inzet op taalonderwijs vanaf dag 1, de leerwerktrajecten met Stichting E25/Bizon en de stadswandelingen.

Het COA heeft toegezegd om bij het duurzaam worden van het AZC, minimaal 5 jaar financieel bij te dragen aan de initiatieven rondom het versneld activeren van bewoners van het AZC. Dit is in de BO opgenomen (zie tevens kanttekeningen).

2.1 Tijdelijk AZC voldoet aan eisen duurzame bouw

Het Molenwiekgebouw is verbouwd om te voldoen aan de eisen voor opvang, ongeacht of het tijdelijk of duurzaam wordt gebruikt. Deze verbouwing was noodzakelijk voor de tijdelijke functie, maar maakt het gebouw ook geschikt voor duurzame opvang. Daarmee is de woon- en leefkwaliteit van het gebouw ook verbeterd. Het niet benutten van deze investering zou leiden tot kapitaalvernietiging en inefficiënt gebruik van publieke middelen.

2.2 Bij lage instroom, pand anders inzetten

Dankzij de maatschappelijke bestemming kan het pand, naast gebruik als AZC, ook worden ingezet voor andere doelgroepen. Dit biedt flexibiliteit in het gebruik van de locatie wanneer het AZC niet volledig wordt benut. De maatschappelijke bestemming maakt bewoning door meerdere of bijzondere doelgroepen mogelijk, wat afwijkt van de reguliere woonbestemming uit het parapluplan Wonen, die beperkt is tot één huishouden per woning. Het COA heeft deze flexibiliteit geuit in de media³, maar voor alsnog geen akkoord op in de BO. Vandaar dat dit punt ook in de brief met kanttekeningen op de BO is opgenomen

² De Goudse Plus is een unieke mix van wonen, werken en ontmoeten wat bijdraagt aan de goede inburgering van asielzoekers”.

³ <https://www.coa.nl/nl/naar-een-stabiel-en-flexibel-asielopvangsysteem>

2.3 De ruimtelijke motivatie onderbouwt dat er sprake is van ETFAL

Voor de het doorlopen van de Buitenplanse OmgevingsPlan Activiteit (BOPA) is een ruimtelijke motivatie nodig die onderbouwt of er sprake is van een Evenwichtige Toedeling van Functies Aan locaties (ETFAL). Nu wijkt de duurzame situatie niet af van de tijdelijke ontheffing die al onderbouwt en onherroepelijk is. Alle gebiedsonderzoeken blijven in de duurzame situatie dan ook onveranderd en in stand. Dit ook omdat deze al gebaseerd zijn op het maximaal aantal AZC bewoners dat er nu aanwezig is. De enige wijziging is daarmee de duur die van tijdelijk naar duurzaam gaat.

Naast de meer harde en meetbare kant van de ruimtelijke afweging is er ook de zachtere “factor mens” kant waar de omgevingswet nadrukkelijk aandacht aan besteedt. De bredere doelgroep die onder de duurzame maatschappelijke bestemming valt maakte geen deel uit van de tijdelijke ontheffing. In alle gevallen gaat het echter om een andere doelgroep dan het standaard huishouden uit het parapluplan wonen. Vandaar de maatschappelijke bestemming. De maatregelen voor een goed woon- en leefklimaat die nu gelden voor het AZC, borgen echter dit goede woon- en leefklimaat ook voor de andere doelgroepen die onder een maatschappelijke bestemming vallen. De AZC doelgroep zelf is al divers qua achtergrond en eventuele problematieken. De afspraken zoals deze rond het AZC in de bestuursovereenkomst staan, zijn breder inzetbaar dan alleen voor de AZC doelgroep. Ook de participatie met de omgeving is voldoende en geeft een goed beeld van het draagvlak (zie argument 1.3) Met dit alles is een veilige en gezond woon- en leefklimaat en is de ETFAL voldoende gemotiveerd.

3 Kanttekeningen

3.1 Op onderdelen nog geen overeenstemming over BO

Gedurende enkele maanden is de gemeente in onderhandeling met het COA over de voorwaarden waaronder het tijdelijk AZC omgezet kan worden naar een duurzaam AZC. Op een aantal punten na, is de concept Bestuursovereenkomst afgerond. De nog openstaande punten zijn opgenomen in een brief naar het COA (zie bijlage). Naar verwachting zullen de bestuurlijke gesprekken hierover vóór aanvang van het wensen- en bedenkingentraject met de raad afgerond zijn. Zodra duidelijkheid is over deze punten, zal de raad hiervan op de hoogte worden gesteld. In het geval dat er geen overeenstemming kan worden bereikt met het COA over deze voorwaarden dan zal de raad actief worden betrokken bij de besluitvorming over de verder te ondernemen stappen.

3.2 Weinig respons op enquête, aandacht houden voor individuele zorgen

Hoewel het aantal ingevulde enquêtes beperkt is, geven de reacties van de respondenten een indicatief beeld van de houding onder omwonenden. Het merendeel van de respondenten geeft aan positief of neutraal tegenover het plan te staan. Eén respondent heeft zorgen geuit. Hoewel dit een kleine groep betreft en de resultaten daarom niet als representatief kunnen worden beschouwd, benadrukken de signalen wél het belang van blijvende communicatie en betrokkenheid.

De gemeente en het COA beschikken over een beproefde werkwijze en ruime ervaring met de bestaande opvanglocatie. Deze aanpak vormt een stevige basis om signalen op te vangen en adequaat in te spelen op eventuele zorgen.

Om het draagvlak ook richting de toekomst te behouden en tegemoet te komen aan de geuite behoefte aan betere informatievoorziening, wordt nagedacht over het inzetten van een digitale informatiebrief of een vergelijkbare vorm van regelmatige communicatie. Daarnaast zal er aandacht zijn voor het faciliteren van een laagdrempelig contactpunt, waar omwonenden met vragen, opmerkingen of ervaringen terecht kunnen. Hiermee wordt het wederzijds vertrouwen versterkt en kan waar nodig tijdig worden bijgestuurd.

3.2 Opschaling naar 407 opvangplekken: aandacht voor behoud van kwaliteit

Hoewel de gemeente en het COA al ruime ervaring hebben met de opvang van asielzoekers, is het opschalen naar 407 plekken een nieuwe stap. Vanaf mei 2028 zal dit aantal, mits ruimtelijk inpasbaar, opgehoogd worden naar maximaal 500 plekken. Daarbij is het belangrijk dat de

positieve ervaringen van omwonenden en samenwerkingspartners behouden blijven. Het COA heeft aangegeven het beheer op dezelfde zorgvuldige en professionele wijze voort te zetten als bij de huidige locatie met 208 opvangplekken.

Als borging wordt voorgesteld om gedurende de eerste periode na uitbreiding extra aandacht te besteden aan toezicht, evaluatie en contact met de omgeving.

- Een verhoogde frequentie van overleggen tussen gemeente, COA en betrokken partners;
- Periodieke terugkoppeling aan de omgeving (bijvoorbeeld via een nieuwsbrief of bewonersoverleg);
- Een tussentijdse evaluatie na enkele maanden, waarbij ervaringen worden opgehaald en indien nodig maatregelen kunnen worden bijgesteld.

Door deze aanpak wordt de uitbreiding zorgvuldig begeleid en kan het aantal opvangplekken groeien zonder concessies te doen aan leefbaarheid, veiligheid en draagvlak.

3.3 Binnenplanse Omgevingsplanactiviteit (BOPA) nodig

De bestemming van het Molenwiekgebouw heeft van meet af aan de bestemming 'maatschappelijk'. De opvang van asielzoekers is een maatschappelijke voorziening. Het gebouw is dus passend in de bestemming. Het omliggende terrein (waar units op staan) heeft de enkelbestemming kantoor waarmee de realisatie en het gebruik van de units niet passen binnen deze bestemming. Tot 2028 is hiervoor via een zogenaamde kruimelregeling de bestemming tijdelijk passend gemaakt. Voor de duurzame invulling van het omliggende terrein en het gebruik ervan, zal een BOPA noodzakelijk zijn.

Afbeelding uit omgevingsplan:
Molenwiekpand (felgeel) heeft bestemming maatschappelijk (hoeft dus geen omgevingsplanwijziging voor plaats te vinden). Het omliggend terrein heeft tot mei 2028 een ontheffing van bestemming kantoor naar bestemming maatschappelijk. Voor het duurzaam maken van het AZC is een BOPA nodig.

3.4 Vestiging van AZC past niet in huidige ontwikkelstrategie Goudse Poort

De vestiging van een AZC past niet in de Ontwikkelstrategie Goudse Poort en de Bedrijventerreinenvisie Gouda 2021- 2030 waar wordt ingezet op een integraal gemengd bedrijventerrein, wat ook aansluit bij het provinciaal beleid en hun verordening. De gemeente is daarom voor alsnog niet van plan om een visie op de ontwikkeling van de Goudse Poort als woongebied op te stellen. Ondanks dat dit niet past, heeft het bestuur al in 2022 besloten dat deze locatie geschikt is voor de vestiging van een AZC. Op deze besluitvorming bouwt de BOPA-procedure voor de duurzame bestemming voort.

4 Juridische- / financiële gevolgen

4.1 Gevolgen kader omgevingswet:

Zie paragraaf 3.3

4.2 Aansluiting bij omgevingsvisie 1.0:

“Iedereen doet mee” Een term uit zowel de omgevingsvisie 1.0 als ook voor ons AZC. In de omgevingsvisie wordt dit uitgelegd dat Gouda een kleurrijke stad is met inwoners van alle leeftijden en afkomsten, met verschillende interesses, mogelijkheden en behoeftes. Ongeacht deze verschillen is de uitdaging dat iedereen zo veel mogelijk mee kan doen in de samenleving (zie de visie SamenLeven). Dit sluit naadloos aan bij de komst van een duurzaam AZC naar Gouda en de pilot ‘Iedereen doet mee’ die onderdeel is van onze Goudse plus aanpak: “aankomen is meedoen!” (Voor meer informatie: zie de raadsinformatiebrieven)

4.3 Financiële gevolgen

- Alle kosten rondom huisvesting en opvang van asielzoekers worden bekostigd door het COA.
- Structurele kosten voor beheer en onderhoud worden gedragen door het COA.
- Gemeente krijgt voor haar werkzaamheden een vergoeding via het faciliteitenbesluit en het gemeentefonds. Als dit niet alle kosten dekt, is in de BO afgesproken dat de gemeente volledig gecompenseerd wordt voor de kosten tijdens realisatie en beheer.
- Kosten voor de huur van de units ten behoeve van de Goudse Plus zullen initieel vanuit de reserve vluchtelingenopvang worden bekostigd. Het COA neemt de beheer- en onderhoudskosten op zich. Waar mogelijk zal de huur betaald worden door de toekomstige huurder van de units.
- Kosten voor de Goudse inzet rondom de meedoenbalie en het versneld naar werk begeleiden van de bewoners van het AZC, worden bekostigd uit de vergoeding via het faciliteitenbesluit en het gemeentefond. Indien dit niet afdoende is, wordt dit op incidentele basis aangevuld vanuit de reserve vluchtelingenopvang

5 Personele- / organisatorische gevolgen / duurzaamheid / positie mensen met een beperking

Personele en organisatorische gevolgen

De overgang naar een duurzame opvanglocatie wordt gerealiseerd binnen bestaande samenwerkingsstructuren tussen gemeente, COA en ketenpartners. Er zijn geen aanvullende personele capaciteiten benodigd binnen de gemeentelijke organisatie. De werkwijze en lijnen die reeds zijn ingericht bij het huidige AZC blijven gehandhaafd en worden waar nodig geoptimaliseerd.

Duurzaamheid

De verbouwing van het kantoorpand is uitgevoerd conform hoge duurzaamheidseisen en de eisen voor duurzame bouw. Hierbij is onder andere aandacht besteed aan energiezuinigheid, isolatie, hergebruik van materialen en het beperken van milieubelasting. Ook bij de plaatsing van de woonunits is rekening gehouden met duurzame voorzieningen. Deze aanpak sluit aan bij de duurzaamheidsambities van de gemeente.

Toegankelijkheid en inclusie

Bij zowel de verbouwing als de plaatsing van de units is rekening gehouden met de toegankelijkheid voor mensen met een beperking. De locatie voldoet aan de geldende toegankelijkheidsnormen. Hiermee wordt geborgd dat zowel bewoners als bezoekers de locatie zelfstandig en veilig kunnen gebruiken.

6 Communicatie/ interactiviteit

Na besluitvorming:

- Informeren raad over opgenomen wensen- en bedenkingen in Bestuursovereenkomst na onderhandelingen met COA (oktober 2025)
- Collegebesluit tot het aangaan van de Bestuursovereenkomst (oktober 2025)
- Ondertekening Bestuursovereenkomst duurzaam AZC (voorzien oktober 2025)
- Afgeven omgevingsvergunning voor een Bopa en besluit raad (aansluitend)

Communicatie:

- Periodieke updates via bewonersbrief en website
- Klankbordgroep blijft actief

Verder is bij het programma vluchtelingenopvang een communicatieadviseur betrokken die regelmatig zorgdraagt voor updates van belangrijke momenten.

Burgemeester en wethouders van Gouda,
De secretaris, de burgemeester,

drs. R.C. Bakker

mr. drs. P. Verhoeve

Bijlagen

Bijlage 1: Brief COA openstaande punten BO

Bijlage 2: Enquête omwonenden